

МАТЕРІАЛИ

II МІЖНАРОДНОЇ МОЛОДІЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Платон мені друг, але істина дорожча»:
теоретико-практичні та методологічні
аспекти розвитку сучасних
гуманітарних наук

1 березня
2024

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів
і молодих учених філологічного факультету
Рада молодих вчених факультету іноземних мов

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної молодіжної конференції

**«Платон мені друг, але істина дорожча»:
теоретико-практичні та методологічні аспекти
розвитку сучасних гуманітарних наук**

1 березня 2024 року

ЧЕРНІВЦІ
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2024

УДК 167/168:7/9](082)
П 375

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(протокол № 12 від 20 травня 2024 року)*

П 375 **«Платон мені друг, але істина дорожча»:** теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку сучасних гуманітарних наук : зб. матеріалів II Міжнародної молодіжної конференції (1 березня 2024 року, м. Чернівці). За заг. ред. Тичініної А., Горохолінської І., Калинич К., Бешлей О. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2024. 256 с.

ISBN 978-966-423-859-2

У Збірнику представлені результати теоретичних і практичних досліджень у галузі сучасної гуманітаристики: філософії, літературознавства, лінгвістики, релігієзнавства, богослов'я, культурології.

Збірник містить матеріали* II Міжнародної молодіжної конференції, яка присвячена другій річниці діяльності Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених філологічного факультету. Конференція була організована та проведена Радою молодих вчених філологічного факультету та Радою молодих вчених факультету іноземних мов Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Для науковців, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних спеціальностей.

ISBN 978-966-423-859-2

УДК 167/168:7/9](082)

** За якість і достовірність результатів дослідження
відповідальність несуть автори*

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ: ФІЛОСОФІЯ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Гаврюшенко Марія

«СЕМІОСФЕРА» – ПРОСТІР БУТТЯ КУЛЬТУРИ
ТА ПРОСТІР БУТТЯ ЛЮДИНИ В КУЛЬТУРІ 11

Ганаба Світлана, Кондратюк Олександра

«ТАНОК КУЛЬТУР» АБО ЯК КУЛЬТУРНЕ РОЗМАЇТТЯ
ДОЗВОЛЯЄ ПІЗНАВАТИ СВІТ ЛЮДИНИ..... 13

Гаталяк Надія

ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ЗНАННЯ ТА ВІРИ
У СЕРЕДНЬОВІЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ: ПОГЛЯД ЕТЬЄНА ЖІЛЬСОНА 16

Горохолінська Ірина

ЕФЕКТИВНА СИНЕРГІЯ СВІТСЬКО-ФІЛОСОФСЬКИХ
ТА РЕЛІГІЙНО-БОГОСЛОВСЬКИХ ІНТЕНЦІЙ
В СОЦІАЛЬНОМУ Й ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ: РЕНЕ ДЕКАРТ..... 19

Глушкова Софія

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК МОРАЛЬНИЙ ОРІЄНТИР СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ:
СОЦІАЛЬНИЙ ЗРІЗ..... 22

Даник Тетяна

«САД БОЖЕСТВЕННИХ ПІСЕНЬ» ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ:
ФІЛОСОФІЯ І МУЗИКА 24

Діхтярук Софія

КЛЮЧОВІ ВАЖЕЛІ ЛЮДСЬКОЇ ЕКЗИСТЕНЦІЇ
У ТВОРЧОСТІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ 27

Заплітний Максим

ПРЕДМЕТНЕ ПОЛЕ НЕЙРОЕТИКИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ 29

Калініченко Віталій

БЛЯШКИ-НАКЛАДКИ З МАТЕРІАЛІВ ДОСЛІДЖЕНЬ
РІДКІВЕЦЬКОГО АРХЕОЛОГІЧНОГО КОМПЛЕКСУ VIII-X СТ..... 32

Леонтьєва Олена

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В
ПРОЄКТАХ ВЕНЕЦІЙСЬКОЇ БІЕНАЛЕ 36

Ніколенко Ксенія

МОРАЛЬНІ СКЛАДОВІ ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВОЇ
КОНЦЕПЦІЇ БОГДАНА КІСТЯКІВСЬКОГО 39

Ончуленко Михайло

ПОЛІВИМІРНІСТЬ ФЕНОМЕНУ СЕКУЛЯРИЗАЦІЇ..... 41

Попаденко Антон

АКСІОНОМІЧНИЙ ПОГЛЯД НА РОЛЬ МИТЦЯ У ТВОРЕННІ ПРЕКРАСНОГО... 43

СЕКЦІЯ: ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Тичініна Альона

ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИЙ ДІАЛОГ / ПОЛІЛОГ
У ЗБІРЦІ СЕРГІЯ ЖАДАНА «ЖИТТЯ МАРІЇ» 116

Кравченко Лілія, Яковенко Ірина

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ МІСЬКИХ ПРОСТОРІВ У ПОЕЗІЇ КАРЛА СЕНДБЕРГА 119

Апетроасій Віолетта

АКТУАЛЬНІСТЬ ТА АФОРИСТИЧНІСТЬ ТВОРІВ ДЖОАН РОУЛІНГ
ПРО ГАРРІ ПОТТЕРА У ЧАС ВОЄННОГО ЛИХОЛІТТЯ 121

Бічер Даниела

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ
«МОЛОДІСТЬ ДОКСАКІ ГУРМУЗАКІ» ДМИТРА КОВАЛЬЧУКА 124

Віщак Юліанна

ТВОРЧИСТЬ ГЕОРГІЯ НАРБУТА В ІСТОРИОГРАФІЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ 127

Гейко Дар'я

БІБЛІЙНИЙ ОБРАЗ-СИМВОЛ ІСУСА ХРИСТА
В ЗБІРЦІ СЕРГІЯ ЖАДАНА «ЖИТТЯ МАРІЇ» 131

Горбатюк Марина

ІМАГОПОЕТИКА ЕСЕЇСТИЧНОГО РОМАНУ «ЛИСТ В УКРАЇНУ»
ВАЛЬТРАУД МІТТІХ: НАРАТИВИ ГЕНЕТИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ 134

Дзюбак Вікторія, Тичініна Альона

ТРАНЗИТИВНІСТЬ ОБРАЗУ ВАСКО ДА ГАМИ
У КОНТЕКСТІ ІМАГОПОЕТИКИ ТЕМУ ЛУІСА ДЕ КАМОЕНСА «ЛУЗІАДИ» 136

Древаль Марія, Тичініна Альона

ЕВРІПІД ТА ЖАН РАСІН, АБО ФРАНЦУЗЬКА КЛАСИКА
ЯК ПРИХИЛЬНИК АНТИЧНОСТІ 138

Жигіда Крістіна, Апетроасій Віолетта

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСОНОСФЕРИ РОМАНУ ТЕСС ҐЕРРІТСЕН «ХІРУРГ» 140

Івончак Настасія

«СТВОРИТИ СЕБЕ САМУ»: СТАНОВЛЕННЯ ТВОРЧОГО «Я»
У ПОВІСТІ «ХРИЗАНТЕМИ» УЛЯНИ КРАВЧЕНКО 143

Калинич Катерина

ЖАНРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ DARK ACADEMIA
(НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ Р. КВАН «ВАВИЛОН. ПРИХОВАНА ІСТОРІЯ») 145

Кифорак Ангеліна-Іванка

БІБЛІЙНІ АЛЮЗІЙНІ МОТИВИ У РОМАНАХ ВАСИЛЯ ШКЛЯРА 148

Нестерук Сніжана, Синевич Бретіслава

НАТУРАЛІСТИЧНА МІФОТВОРЧИСТЬ У ПОВІСТІ
С. КРЕЙНА «ЧЕРВОНИЙ ЗНАК МУЖНОСТІ» 151

Нікоряк Наталія ІВАН КАРПЕНКО-КАРИЙ У КІНОМИСТЕЦЬКОМУ ДИСКУРСІ	154
Очкур Андрій ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ПОВІСТІ ГРИГОРА ТЮТЮННИКА «ВОГНИК ДАЛЕКО В СТЕПУ»	158
Паніматченко Анастасія ГЕНДЕРНІ РОЛІ В ПОЕЗІЇ МІНИ ЛОЙ	162
Склярова Олена, Паладян Крістінія ЖОВНІРСЬКІ ПІСНІ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА РУМУНСЬКІЙ НАРОДНІЙ ПОЕЗІЇ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ	164
Цвінська Юлія РИТМИ ПСАЛМІВ СЕРГІЯ ЖАДАНА	166
Щербанюк Кетелин, Паладян Крістінія ПРОБЛЕМА ВІДТВОРЕННЯ РИТМУ В ПОЕТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ	168
Сажина Алла «ПИРІЖКОВА» ПОЕЗІЯ: СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД	170
Нікоряк Наталія, Карвацька Софія СПЕЦИФІКА ЯПОНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗКИ (НА ПРИКЛАДІ ЗБІРКИ КЕНДЗІ МІЯДЗАВИ «РЕСТОРАН, ДЕ ВИКОНУЮТЬ ПОБАЖАННЯ»)	174
Наместюк Світлана УХРОНІЯ В ТВОРЧОСТІ АМЕЛІ НОТОМБ	178
Чолкан Валентина УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ В ЕПІСТОЛЯРІЇ ВАСИЛЯ СТУСА	180
Горбан Андрій, Маковійчук Марія ХУДОЖНЯ ПРОЕКЦІЯ ГУЦУЛЬЩИНИ В МАНДРІВНІЙ ПРОЗІ МЕНІ МЮРІЕЛ ДОВІ НОРМАН	182
Мидриган Віолета, Гуйчук Любов, Тичініна Альона ПОЕТИКА РОМАНУ Д. ОВЕНС «ТАМ, ДЕ СПІВАЮТЬ РАКИ» КРІЗЬ ПРИЗМУ АВТОБІОГРАФІЧНОГО ДОСВІДУ	184
Бояновська Тереза СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ КОНТЕКСТ ДІЯЛЬНОСТІ ЯНА ГУСА (АНАЛІЗ ФІЛЬМУ «ЯН ГУС», ЕКРАНІЗАЦІЇ ОДНОЙМЕННОГО РОМАНУ ЕВИ КАНТУРКОВОЇ)	187

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

ТРАНЗИТИВНІСТЬ ОБРАЗУ ВАСКО ДА ГАМИ У КОНТЕКСТІ ІМАГОПОЕТИКИ ТЕКСТУ ЛУІСА ДЕ КАМОЕНСА «ЛУЗІАДИ»

Дзюбак Вікторія, Тичініна Альона

Чернівецький національний університет

імені Юрія Федьковича (Чернівці)

dziubak.viktoriiia@chnu.edu.ua

Українське літературознавство доволі мало уваги приділяло дослідженням португальської літератури, що створює особливий інтерес до її вивчення та аналізу. Один із найвизначніших представників португальської літератури – Луїс де Камоенс (1524–1580) – автор епічної поеми «Лузіади», видатний поет і драматург. Його творчість порівнюють з творчістю таких класиків, як Гомер (VIII–VII ст. до н. е.), Вергілій (70 до н. е.–19 до н. е.), Данте Аліг'єрі (1265–1321) та Вільям Шекспір (1564–1616). Крім того, він написав чимало ліричних та драматичних поетичних текстів, використовуючи як португальську, так і іспанську мови. Більше того, його нововведення і креативність зумовили появу специфічної португальської мови, яку називають «мовою Камоїнша».

«Лузіади» – це епічна поема, написана у 1550–1570-х роках. Вона вперше видана 1572 року в Лісабоні, в друкарні Антоніу Гукалвеша. Цей текст відображає величні морські подорожі португальських мореплавців та їхні подвиги у пошуках нових земель та багатств. Поема вражає читача своєю майстерністю та використанням класичних літературних прийомів. Твір складається з десяти пісень, кожна з яких відображає певний етап подорожі або події. Автор використовує складну віршовану метрику та ритм.

Поема ґрунтується на ряді яскравих (міфологічних, транзитивних, історичних та фікційних) образах, щоб наративізувати захопливу подорож Васко да Гама та його команди до берегів Індії. Використання Камоенсом символіки та алегорій виводить оповідь за межі простої історичної хроніки, пролонгуючи наратив у річище у теми героїзму, слави, міфології та колоніальних відкриттів.

Поему перекладено багатьма мовами, наприклад італійською, німецькою, польською, російською та українською. Щонайменше з 1790 року на теренах України була відома у польському перекладі Яцека Пшибильського. А от український переклад, який створив Михайло Литвинець на основі португальського видання 1947 року, побачив світ у 1987 році у видавництві «Дніпро».

Основною метою нашого дослідження є аналіз образу Васко да Гама у «Лузіадах» Луїса де Камоенса. У поемі Васко да Гама є ключовим, транзитивним персонажем, центром персоносфери, який відображає амбіції та прагнення Португалії до світового лідерства у часи великих географічних відкриттів. Його образ може інтерпретуватися як символ колоніальних прагнень та патріотизму португальців.

В імагологічному ключі особливу увагу слід звернути на взаємодію Васко да Гама з іншими персонажами, що дозволяє краще зрозуміти його характер, мотивацію вчинків та вплив на фабульні події:

*Васко да Гама, вмілий капітан,
Що жертвує себе великим справам
І вірить у незрадний свій талан
Шляхетним серцем, запальним і правим, –
Складає знову і міняє план,
Бо землю зрить в безлюдді неласкавім;
Тому й плисти ще далі ухвалив,
Не зупинившись навіть на спочив [1, с.31].*

Протягом усього твору Васко да Гама виступає як лідер, що об'єднує своїх супутників та керує їхніми діями. У найбільш емоційних епізодах він виявляє свою відвагу та рішучість. Наприклад, у нелегкі моменти морських подорожей, він апелює до своїх товаришів із рішучим закликом не здаватися: «Не мріймо, браття, лишаймось мужніми!» [1]. Ці слова відображають його лідерські якості та здатність мотивувати команду навіть у важкі часи.

Окрім того, взаємодія Васко да Гама з представниками інших культур також є важливою. Він виступає представником португальського колоніального імперіалізму, що вступає в зіткнення з іншими цивілізаціями та культурами. Його комунікація з місцевими лідерами та мешканцями відображає складність колоніальних відносин та проблеми міжкультурного взаєморозуміння. У контексті дихотомії «свій і чужий», образ Васко да Гама можна розглядати як символ португальської імперії та колоніального підпорядкування, що стикається з протистоянням «свого» (португальців) та «чужого» (маврів, сарацинів) в контексті географічних відкриттів та колоніальних завоювань.

Васко да Гама, як лідер португальської експедиції, постає «своім», що прагне розширити владу та вплив свого королівства на нових територіях. Він виступає представником португальської культури та імперії, що намагається захопити та підкорити «чуже» – місцеві цивілізації та народи, зокрема через використання військової сили та політичних маніпуляцій [4].

У той же час, «чужими» постають місцеві народи, які захищають свої території та культурну самобутність від іноземних завойовників-колонізаторів. Вони борються за свою незалежність та відстоюють свої права проти істинно чужих на цій землі – представників португальської імперії.

Таким чином, образ Васко да Гама вміщує складність взаємодії «свого» та «чужого» у контексті колоніальних відносин. Художня інтерпретація його дій та вчинків у версії Луїса де Камоенса демонструє неоднозначність його мотивації здійснювати географічні відкриття, а також специфіку міжкультурної взаємодії, конфліктів, що логічно виникають за умов колоніальної політики.

Список використаних джерел

1. Камоенс Луїс де. Лузіади : Поема. / Перекл. з порт. М. Литвинця; Передм. О. Гончара; Післям. О. Алексеенко. Київ: Дніпро, 1987. 447 с.
2. Камоенс, Луїш Ваз ді – Біографія, життя і творчість письменника. Режим доступу: <https://zarlit.com/biography/kamoens.html>
3. The Lusiads. Режим доступу: <https://www.loc.gov/item/2021666936/>
4. Чи може підпорядковане промовляти? Режим доступу: <https://pered.wordpress.com/2009/02/04/spivak-subaltern/>
5. Тичініна А.Р. Сучасні методологічні практики : навчально-методичний посібник; передмова О.В. Червінської. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2018. 160 с.

Наукове видання

«Платон мені друг, але істина дорожча»:
теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку
сучасних гуманітарних наук

*Матеріали II Міжнародної молодіжної конференції
(з міжнародною участю та благодійною метою)*

За загальною редакцією:

Тичініної Альони Романівни
Горохолінської Ірини Володимирівної
Калинич Катерини Федорівни
Бешлей Ольги Василівни

Дизайн та верстка

Юліанна Віщак

Підписано до друку 27.05.2024. Формат 60x84/16
Папір офсетний. Електронне видання.
Умов.-друк. арк. 14,2. Обл.-вид. арк. 15,2. Зам. 3-005.
Видавництво Чернівецького національного університету
58012, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002